

**Gemeente
Amsterdam**

Bezoekadres
Weesperplein 8
1018 XA Amsterdam

Postbus 2758
1000 CT Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl/TAC

Technische Adviescommissie Hoofdgroenstructuur (TAC)

Retouradres: Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam

B&W - voor deze het dagelijks bestuur
van het stadsdeel Zuid
t.a.v. de heer J. Rozema
Postbus 74019
1070 BA Amsterdam

Datum 8 augustus 2018

Behandeld door Dhr. F. Bakkum
Telefoon 020 – 255 15 41 / 15 43
secretariaatTAC@amsterdam.nl

Onderwerp TAC-advies bestemmingsplan Willemspark - Vondelpark

Geachte heer Rozema,

Op 25 juni 2018 heeft u in het kader van de actualisatie wegens de 10-jaarlijkse actualisatietermijn Wro een advies gevraagd voor het bestemmingsplan Willemspark Vondelpark te Amsterdam Zuid. Aangezien het hier gaat om een initiatief in de Hoofdgroenstructuur, is een advies van de Technische Adviescommissie Hoofdgroenstructuur (TAC) vereist. Dit advies vormt een noodzakelijk onderdeel van de toetsing aan de uitgangspunten van de Structuurvisie door B&W. De TAC is gehouden haar adviezen te baseren op de richtlijnen die zijn vastgelegd in het instrumentarium voor de Hoofdgroenstructuur van de 'Structuurvisie Amsterdam 2040 - Economisch sterk en duurzaam'.

In een eerder stadium heeft de TAC geadviseerd over het bestemmingsplan Vondelpark op 2 september 2013. Op 1 maart 2017 heeft de TAC een advies gegeven over een tijdelijke toiletvoorziening in het Vondelpark en op 7 maart 2018 voor de tijdelijke plaatsing van het Vondelpark Informatiepunt.

Beleidskader

Het plangebied valt volgens de Structuurvisie Amsterdam 2040 onder het groentype 'sportpark' en 'stadspark'. Bij de toetsing op inpasbaarheid worden de voor deze groentypen geldende richtlijnen gehanteerd:

Sportpark	
Gebruik, gewenste beleving	Sportparken: alle terreinen voor (landgebonden) sport in verenigings- en/of clubverband. Sportparken worden gebruikt voor intensieve sportbeoefening en dienen daarnaast voor de recreatieve sportbeoefening en als onderdeel van het openbare leven op wijkniveau. De bezoekers zijn voornamelijk georganiseerde en ongeorganiseerde sporters en toeschouwers. De grotere parken hebben daarnaast een beperkte functie als wandelgebied. Belangrijk is dat de parken op een goede manier zijn ingebed in de stedelijke omgeving, vrij toegankelijk en uitnodigend zijn en geen geïsoleerde eenheden vormen. Onderscheid kan hierbij gemaakt worden naar (kleinschalige) stedelijke parken en de (grootschalige) groene sportparken.
Gewenste zonering	Velden, vrijetijdsaanbod (binnen en buiten) voor intensief gebruik, met ruimte voor toeschouwers. Waar afscheiding gewenst is groene randen met waterlijst voor verfraaiing en afscherming, rekening houdend met de sportfunctie.
Type beheer	Velden: intensief, gericht op een optimaal sportief gebruik. Groene Randen: intensief, gericht op groene verfraaiing van het sportpark, zowel voor de bezoekers als voor de omwonenden. Als het Sportpark in een ecologische structuur ligt dan dient het water in de waterlijst natuurvriendelijk (extensief) te worden aangelegd en onderhouden. Voorbeeld: sportpark Middenmeer, liggend in het Ecolint.
Ontsluiting	Intensief.
Bezoekersdruk	Hoog.
Voorbeelden	Stedelijke sportparken: Olympiaplein, J. Banckersweg, Jan van Galenstraat, Tuindorp Oostzaan, Tennis-park Linnaeushof. Groene sportparken: Ookmeer, Middenmeer-Voorland, Sloten, Kadoelen, De Weeren, W.H. Vliegenbos.
Beliefsintentie	Stedelijke sportparken: Stedelijke sportparken zijn de (vaak kleinschalige) in de wijken geïntegreerde sportparken, waaronder tennisparken. Centraal staat het in stand houden van een kleinschalig fijnmazig sportaanbod. De velden en vrijetijdsaanbod (binnen en buiten) worden ingericht voor optimaal sportief gebruik. Bij voorkeur dienen gebouwde voorzieningen zoveel mogelijk geclusterd in aangrenzende bouwblokken te worden gevestigd. Groene sportparken: De groene sportparken zijn de grotere sportparken (waaronder de in het Sportplan genoemde topparken Bijmerpark, Ookmeer, Eendracht, Sloten, Middenmeer-Voorland) die qua locatie nauw aansluiten op de groenstructuur van de stad (waaronder golfterreinen). Naast sportbeoefening staat hier ook groenbeleving en groene recreatie centraal. Bebouwing dient zoveel mogelijk in geclusterde vorm op het sportpark plaats te vinden. Het openbare en (fysiek) open karakter van de sportparken moet worden versterkt. Groene, recreatieve routes over het park verbinden stad en ommeland. Modernisering waarbij het bestaande groene karakter niet wezenlijk verandert geldt als inpasbaar binnen sportparken. Het sportpark is hoogwaardig landschap-pelijk vorm gegeven. Het groen dient vooral ter verbinding en verfraaiing. Een waterlijst om het gebied en een goede dooradering met sloten zorgt voor waterberging en biedt daarnaast kansen voor de natuur. Als het sportpark in of nabij een ecologische structuur ligt (Middenmeer in ecolint, Sportpark Sloten bij Groene As) dan dienen de waterpartijen met natuurvriendelijke oevers te worden ingericht en natuur-vriendelijk te worden beheerd. Het bebouwings-/verhardingspercentage bedraagt op zowel stedelijke als groene sportparken maxi-maal circa 15% van de totale oppervlakte van het betreffende sportpark. Voor sportparken waar op het moment van vaststelling van de Structuurvisie al een hoger percentage voor bebouwing/verharding is én voor topparken (vastgesteld en vast te stellen in toekomstige Sportnota's), geldt een percentage van circa 20%. Kunstgras en verharding ten behoeve van sportuitoefening vallen niet onder de verhardingsnorm en zijn toegestaan. Parkeerfaciliteiten (inclusief gewapend gras) vallen wel onder de verhardingsnorm. Evenementen die aansluiten bij de mogelijkheden, het karakter, de omvang en de opzet van het sport-park (bijvoorbeeld sportevenementen en manifestaties).
Inpasbare voorzieningen	Recreatieve routes, voorzieningen voor intensief sportief en maatschappelijk (mede)gebruik, zoals een beheerdersgebouw, (multifunctioneel) clubgebouw, maatschappelijke voorzieningen (kinderopvang, voorzieningen voor buurtactiviteiten en onderwijs), commercieel sportaanbod (indoorsport en leisure-functies), commerciële functies (gezondheidscentra, fysio, kleinschalige overnachtingsmogelijkheden geli-eerd aan topsport), mits een directe versterkende link aan het sportaanbod blijvend gegarandeerd kan worden. Op de groene sportparken zijn overdekte voorzieningen alleen inpasbaar als ze het groene karakter van het sportpark niet aantasten.

Stadspark	
Gebruik, gewenste beleving	Een groene, park- tot tuinachtige omgeving in een stedelijke context. Specifieke voorzieningen voor diverse doelgroepen zijn aanwezig. Natuurlijke elementen en tuin- en landschapsarchitectonische kwaliteiten vormen bijzondere attracties.
Gewenste zonering	Entreezone, parkzone met intensief en extensief gebruikte delen. Extensief gebruikte delen bij voorkeur met natuurlijk karakter (natuurzone).
Type beheer	Intensief tot extensief.
Ontsluiting	Maximaal.
Bezoekersdruk	Intermediair tot hoog.
Voorbeelden	Erasmuspark, Eendrachtspark, Baanackerspark, Gijsbrecht van Aemstelpark, Sloterpark, Noorderpark, Westerpark, Vondelpark.
Beleidsintentie	Hoge bezoekersaantallen en een hoge gebruiksintensiteit. De voorzieningen en de ontsluiting moeten erop afgestemd zijn zoveel mogelijk mensen te bedienen, zonder dat het groene karakter verloren gaat. Binnen de randvoorwaarden van het recreatieve gebruik moet het beheer erop gericht zijn dat het park zoveel mogelijk verschillende soorten planten en dieren herbergt. Parken mogen niet opgevuld worden met verspreide, maar dominante bebouwing. Het cultuurhistorisch karakter moet in stand blijven. Het gebied moet zorgvuldig beheerd worden volgens een goedgekeurd beheerplan. Evenementen die aansluiten bij de mogelijkheden, het karakter, de omvang en de opzet van het park (bijvoorbeeld culturele en muzikale voorstellingen, sportevenementen en manifestaties).
Inpasbare voorzieningen	Entree- en parkzone: Informatieborden, kiosk of andere kleinschalige horecavoorziening, kleine sport/spel voorzieningen zoals kinderspeelplaats, speelweide, kinderbadje, fitnessstoestellen, kinderboerderij, centrum milieueducatie, verhard basketbalveld, kunstwerken e.d.. Tijdelijke toiletten (bijvoorbeeld bij evenementen of in de zomer bij de kinderbadjes). Grootte en uitvoering van de voorzieningen is afhankelijk van de grootte en de gebruiksintensiteit van het park. Natuurzone: Groene attracties zoals een natuurpad, rosarium of kruidentuin. Natuurlijke elementen mogelijk, zoals een natuurvriendelijke oever of bloemenweide. Geen parkeervoorzieningen. Oplossingen voor parkeren ten behoeve van voorzieningen moeten buiten het park worden gevonden. In totaal mag maximaal 5% van het stadspark verhard en/of bebouwd zijn. Voorkomen dat parken een overmaat aan voorzieningen krijgen. Nieuwe infrastructuur alleen als dat een recreatieve meerwaarde geeft.

Het plan

Het bestemmingsplan heeft betrekking op het gebied van het Willemspark en het Vondelpark. Aan de noordzijde valt de plangrens samen met de grens van het Stadsdeel Zuid. Aan de oostzijde grenst het plan aan de Stadhouderskade, die zelf geen deel uitmaakt van het plangebied. Aan de zuidzijde volgt de begrenzing de rand van het Vondelpark langs de Vossiusstraat en via het einde van de Pieter Cornelisz. Hoofdstraat naar de Van Eeghenstraat. Daarna volgt de grens de Van Eeghenstraat tot aan de Koninginneweg, waarbij het gedeelte met de even huisnummers Van Eeghenstraat 62 en hoger binnen het plangebied valt. Midden over de Koninginneweg loopt de grens tot aan de Saxen-Weimarlaan om vervolgens via die straat in noordelijke richting aan te sluiten op de Amstelveenseweg en vervolgens op de noordelijke begrenzing van het plangebied. De bebouwing aan de even zijde van de Saxen-Weimarlaan tussen de Sophialaan en de Oranje Nassaulaan valt wel binnen het plangebied, de horecagelegenheid bij de ingang van het Vondelpark aan de Amstelveenseweg juist niet. Wat het Vondelpark betreft legt het bestemmingsplan de bestaande situatie opnieuw vast. Het Vondelpark is bestemd als Groen en Water. Het tennispark en de horeca-inrichtingen hebben de bestemmingen Sport en Horeca. De voormalige parkopzichterswoning aan de Stadhouderskade heeft de bestemming Wonen. Op het gehele park ligt een dubbelbestemming dat beoogt het belang van het gebied als deel van de Hoofdgroenstructuur te beschermen. In het Vondelpark worden geen ruimtelijke ontwikkelingen voorzien. Alleen de afwijkingmogelijkheid voor de realisering van openbare toiletten in de bestemming Groen is een nieuw element. Deze mogelijkheid is opgenomen omdat veel bezoekers die gedurende geruime tijd in het park verblijven bij gebrek aan toiletten het struikgewas als zodanig gaan gebruiken. Dit is niet alleen onhygiënisch, maar het neemt ook zulke vormen aan dat de begroeiing hiervan daadwerkelijk substantiële schade ondervindt. Het stadsdeelbestuur is gelet hierop van mening dat in het park openbare toiletten moeten komen. Locaties zijn hiervoor nog niet aangewezen. De technische uitvoering zoals aansluiting op waterleiding, riolering en eventueel elektra zal daarbij mede een rol spelen. Daarnaast spelen bij de plaatsing de belangen van de groenstructuur en van het monumentale karakter van het park een rol. Aan toepassing van

deze afwijkingsbevoegdheid moeten daarom altijd adviezen van de Technische Adviescommissie (TAC) en van het Bureau Monumenten en Archeologie (BMA) ten grondslag liggen.

Het hele park, met uitzondering van het Vondelpark Openluchttheater, heeft de functie-aanduiding 'evenemententerrein'. In het Stedelijk evenementenbeleid zijn de regels vastgelegd voor het houden van evenementen in het Vondelpark buiten het VOLT-terrein, als locatieprofiel Vondelpark. In de specifieke gebruiksregels van dit bestemmingsplan is bepaald dat in de periode mei tot en met september evenementen en voorstellingen mogen worden gehouden op het VOLT-terrein.

Advies

Op grond van de door u verstrekte informatie (TAC oplegnotitie 25 juni 2018, ontwerpbestemmingsplan Willemspark Vondelpark 2019 zijnde toelichting, regels en verbeelding, locatieprofiel Vondelpark, notitie vigerende regeling Vondelpark, bestemmingsplan Vondelpark 2004) constateert de TAC dat het ontwerpbestemmingsplan Willemspark Vondelpark onder voorwaarde inpasbaar is in de Hoofdgroenstructuur. Die voorwaarde hangt samen met de regeling die wordt getroffen om de tijdelijke toiletten mogelijk te maken.

Voorafgaand aan een nadere uitleg over de voorwaarde willen we allereerst het belang van het Vondelpark, de bescherming van het monumentale karakter en de rol van het bestemmingsplan daarin onderstrepen. Het uitgangspunt van een conserverend bestemmingsplan is in onze ogen gepast. Op de feitelijke omzetting van het vigerende bestemmingsplan naar het nieuwe bestemmingsplan berust een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om de details in de planregels om te waarborgen dat er ook daadwerkelijk sprake is van een conserverend bestemmingsplan. We gaan er van uit dat alle wijzigingen gemeld zijn, zodat we niet onbewust instemmen met nieuwe functies en/of extra verharding/ bebouwing of omdat er juridisch-planologisch toch ruimte is ontstaan.

De generieke maatregel om tijdelijke toiletten in het Vondelpark mogelijk te maken acht de TAC niet inpasbaar in de Hoofdgroenstructuur, een aanpassing van deze regeling stellen wij daarom als voorwaarde bij dit advies. De noodzaak van het mogelijk maken van tijdelijke toiletten staat buiten kijf. Al in een eerder stadium, bij het TAC-advies van maart 2017 voor een tijdelijke toiletvoorziening is dat afdoende duidelijk gemaakt. De wijze waarop en de mate waarin dergelijke voorzieningen worden ingepast luisteren binnen deze monumentale context uiterst nauw. Dat vergt een landschappelijke visie en kennis van de context en kan niet juridisch-planologisch op generieke wijze worden afgedaan. Een locatienotitie kan dit ondervangen waarin uiteengezet wordt waar tijdelijke voorzieningen mogelijk/wenselijk zijn in relatie tot de noodzaak en de aanwezige parkkwaliteiten van zichtlijnen, open ruimtes en verdichtingen. Maar ook vormgeving en footprint zijn relevant in dit cultuurhistorische monument. Op basis daarvan kan een doorvertaling naar het bestemmingsplan worden gemaakt.

Daarnaast geeft de TAC graag als nadrukkelijke aanbeveling mee om deze actualisatie van het bestemmingsplan te benutten om tot een bestemmingsplan voor het park als geheel te komen. Het rijksmonument Vondelpark dient in zijn geheel te worden beschermd en dat dient in samenhang van het geheel te gebeuren. Zo valt, door de stadsdeelgrens als uitgangspunt te nemen Vondelpark 4, de voormalige parkopzichterswoning in het voormalige gemaal buiten het bestemmingsplan. Zeker na de aanpassingen in het bestuurlijk stelsel en in de rolverdeling bij het opstellen van bestemmingsplannen kan in onze ogen het procedurele argument niet langer boven het argument van bescherming van het monument in zijn geheel worden gesteld.

De TAC constateert met tevredenheid dat het locatieprofiel voor het Vondelpark zoals in het vigerende evenementenbeleid is opgenomen één op één overgenomen is in het bestemmingsplan. Op het moment dat het herinrichtingsplan voor het VOLT-terrein beschikbaar is wordt de TAC graag geïnformeerd.

Tenslotte maken we een opmerking over enkele details in de planregels. In de planregels van de bestemming Groen zijn twee omschrijvingen opgenomen die volgens de algemene richtlijnen als niet inpasbaar gelden in de Hoofdgroenstructuur, namelijk zendmasten en 'waterlopen, waterpartijen en waterberging'. Water en groen zijn niet zonder meer uitwisselbaar en oppervlaktewater als maatregel voor verstedelijking elders geldt als niet inpasbaar. Daarnaast wijzen wij op het mogelijk maken van voet- en fietspaden in de bestemming Groen. Hiervoor geldt de regel van de maximale 5% verharding en/of bebouwing in het groentype stadspark tenzij de bestaande situatie een overschrijding kent, dan geldt dat als uitgangspunt. Aanpassingen, in het bijzonder toevoegingen van verharding dienen in dat kader te worden gezien en omdat de padenstructuur onderdeel is van de monumentale inrichting.

Hoogachtend,

Dr. M.C. van Schendelen

Voorzitter
Technische Adviescommissie
Hoofdgroenstructuur

Drs. ing. N. Bosch

Secretaris TAC

